

YLIVELKAANTUMINEN ON TAKLATTAVA, MUTTA LUOTONSAANTI TURVATTAVA

On tärkeää ehkäistä kotitalouksien ylivelkaantumista. Tähän viranomaisilla on jo käytössään erilaisia keinoja, ja uusia on tulossa lähiaikoina voimaan. Samalla on turvattava maksukykyisten kotitalouksien lainansaanti. Nyt tarvitaan lisää tietoa eri keinojen yhteisvaikutuksista.

Mitä käytännön toimia tarvitaan?

- Tulevalla hallituskaudella on etsittävä toimiva tasapaino yhtäältä ylivelkaantumisen estämisen/kokonaisvelkaantumisen rajoittamisen sekä toisaalta kotitalouksien luoton saannin turvaamisen välillä. Ongelmana ei ole keinojen vähyys vaan se, että emme tiedä, miten jo olemassa olevat keinot vaikuttavat yhdessä.
- Näistä yhteisvaikutuksista tulee olla tietoa riittävän pitkältä ajalta, jotta voidaan arvioida, tarvitaanko vielä uusia toimenpiteitä (kuten tulosidonnaista velkakattoa).

Perustelut

Yksityishenkilöiden ja kotitalouksien liialliseen velkaantumiseen on tärkeää puuttua ajoissa. Finanssiala on ollut huolissaan etenkin erilaisten kulutusluottojen ja taloyhtiölainojen määrän kasvusta.

Viranomaisilla on jo käytössään useita keinoja, joilla voidaan ehkäistä kotitalouksien ylivelkaantumista ja rajoittaa kokonaisvelkaantumisen kasvua. Sen lisäksi uusia rajoituksia on tulossa voimaan lähiaikoina.

Esimerkiksi asuntolainakatto rajoittaa sitä, miten paljon pankki voi myöntää lainaa suhteessa vakuuksiin. Lisäksi Finanssivalvonnan suositukset ohjaavat asuntoluottojen myöntämistä. Kuluttajaluotoille on olemassa korkokatto, jota juuri tiukennettiin. Valmisteilla on positiivinen luottotietorekisteri, josta luotonantajat saavat ajantasaiset ja kattavat tiedot lainanhakijan veloista ja tuloista. Kesällä 2023 tulee voimaan mm. asunto- ja taloyhtiölainojen enimmäispituus sekä taloyhtiölainojen lainakatto. Samalla ”pikavippifirmat” tulevat Finanssivalvonnan valvottaviksi.

Merkittävä ongelma on, että velkaantumisen rajoittamiskeinojen yhteisvaikutuksista ei ole käsitystä. Lisäksi tutkimusten perusteella on epäselvää, vaikuttavatko esimerkiksi laina- ja velkakatot odotetulla tavalla. Ne kylläkin vähentävät velkaantumista mutta samalla voivat pienentää kotitalouksien taloudellisia puskureita, kun säästöjä joudutaan käyttämään lainan sijasta. Tällöin kotitalouksien vastustuskyky erilaisia vastoinkäymisiä vastaan heikkenee, ja ne joutuvat helposti tinkimään kulutuksestaan. Laina- ja velkakatot voivatkin voimistaa kokonaistaloudellisia häiriöitä.

Taustaa

FA:n tavoitteena on ollut, että mahdolliset uudet toimenpiteet kohdennetaan niihin luottomuotoihin, joista on koitunut ongelmia kuluttajille, eli ennen kaikkea pikavippeihin. Oikealla kohdentamisella voidaan estää haitalliset vaikutukset kansantaloudelle, etenkin työvoiman liikkuvuudelle ja asuntomarkkinoiden toiminnalle.

Keneltä saan lisätietoja

Veli-Matti Mattila
Johtaja, pääekonomisti
Taloudellinen sääntely

+358 20 793 4259
veli-matti.mattila@finanssiala.fi